

Rapport quickscan natuurwaarden

Schelforstdwarsweg te Almelo

Status van het

document:

Definitief

Datum: 27-01-2025

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp

Handelsregister 30129769
Quickscan natuurwaarden
Schelforstdwarsweg te Almelo

Projectnummer

51027485-001

Klant

Gemeente Almelo

Auteur

5.1.2e

Controleur

5.1.2e

Datum

27-01-2025

Documentreferentie

51027485-001 rapport

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Gebiedsbeschrijving	5
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	5
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	7
3	Onderzoeksmethodiek	9
4	Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten.....	10
4.1	Vogels	10
4.1.1	Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)	10
4.1.2	Overige broedvogels	13
4.2	Vleermuizen	13
4.3	Overige zoogdieren.....	15
4.4	Reptielen	18
4.5	Amfibieën	18
4.6	Vissen	20
4.7	Ongewervelden.....	20
4.8	Planten.....	21
4.9	Specifieke zorgplicht	22
5	Toetsing aan soortenbescherming	23
5.1	Broedvogels	23
5.1.1	Jaarrond beschermde broedvogels	23
5.1.2	Algemene broedvogels	24
5.2	Vleermuizen	25
5.3	Overige zoogdieren.....	26
5.3.1	Marterachtigen	26
5.3.2	Egel	26
5.4	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	26
5.5	Invasieve exoten.....	27
5.6	Overige soort(groep)en	27
6	Toetsing aan gebiedenbescherming	28
6.1	Natura 2000.....	28
6.2	Natuurnetwerk Nederland	29
7	Houtopstanden.....	30
8	Samenvatting en conclusies	31
Bijlage		
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	34
	Bijlage 1 natuurwetgeving en doelen natura 2000	36
	Bijlage 2 natuurwetgeving natuurnetwerk nederland	38
	Bijlage 3 omgevingswet	39
	8.1.1 Omgevingswet.....	39
	8.1.2 Besluit kwaliteit leefomgeving	40
	8.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving	41

1 Inleiding

Sweco heeft van de gemeente Almelo opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden aan de Schelforstdwarsweg te Almelo.

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

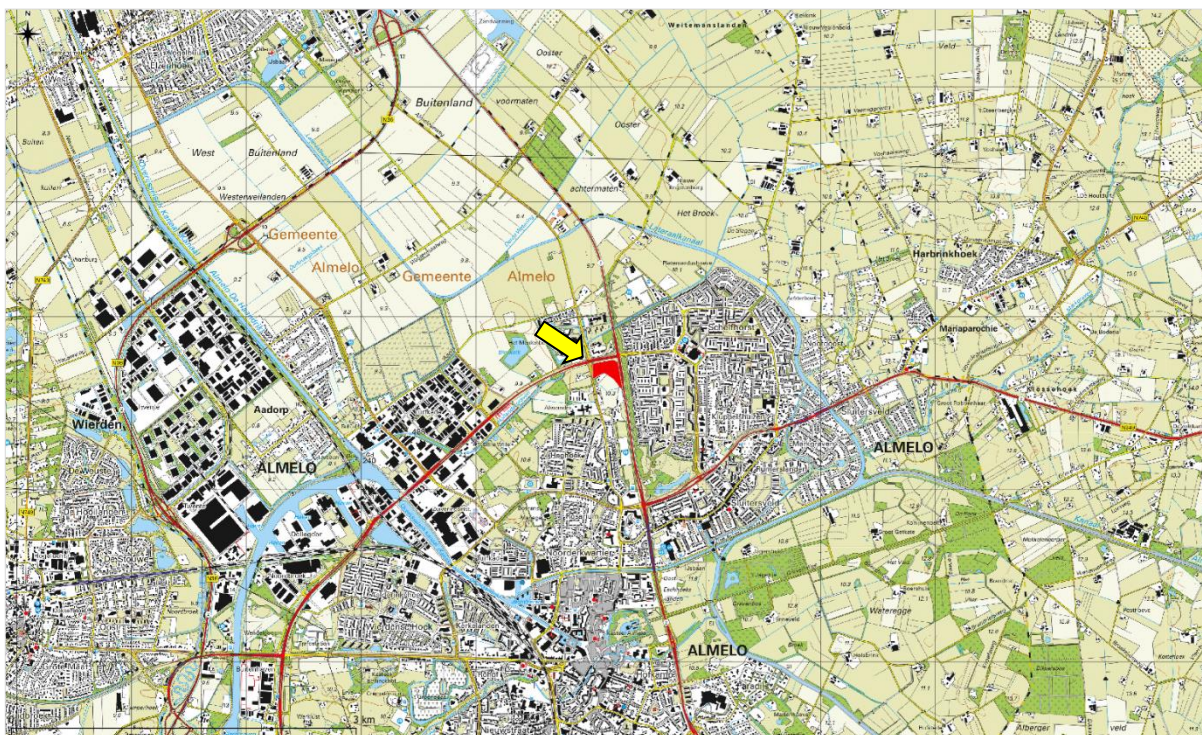
De quickscan natuurwaarden heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Sweco is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Sweco ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest bij ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 3,1$ ha) ligt aan de Schelhorstdwarsweg te Almelo. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

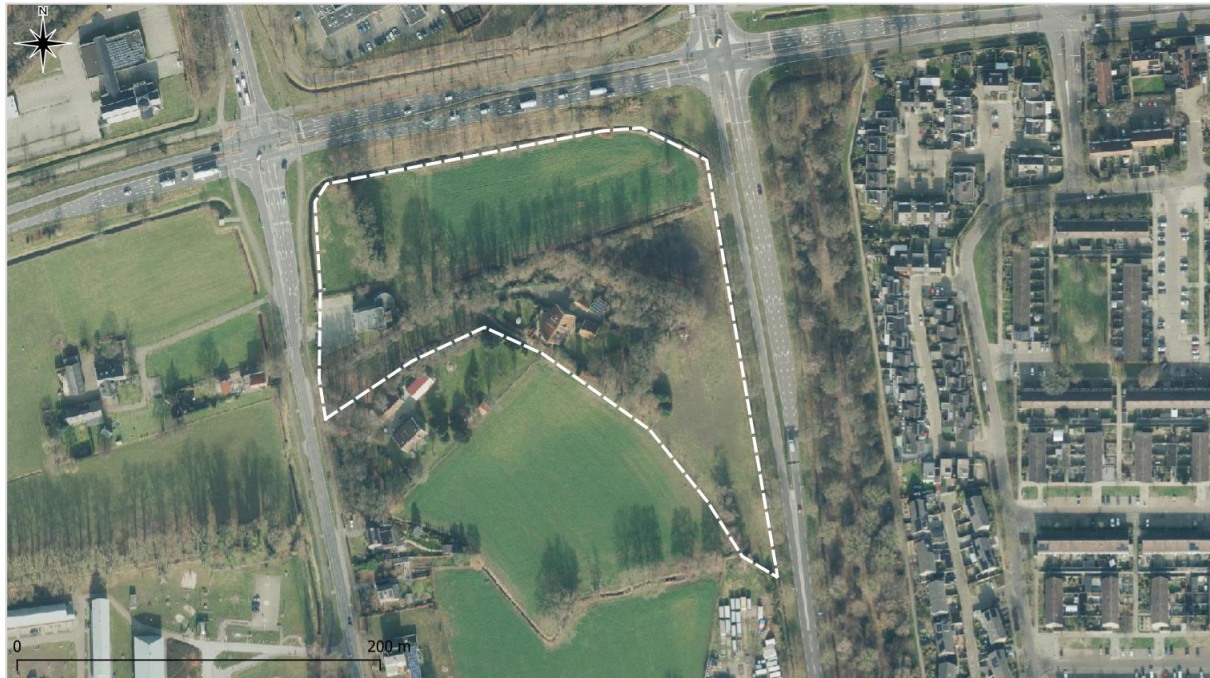

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie bestaat uit een combinatie van meerdere percelen met bomenlanen, open (agrarische) velden en een woonpand met tuin. De tuin bestaat veelal uit gras en meerdere cultivar planten, en een oude schuur. Om de tuin heen bevindt zich een bosschage met reliëf. Over het gebied verspreid zijn meerdere ondiepe sloten en tijdelijke poelen aanwezig. Daarnaast zijn tussen de onderzoekslocatie en de wegen sloten gelegen. Tussen de verschillende percelen zijn meerdere dichtgegroeide bramenstruiken aanwezig.

De onderzoekslocatie is gelegen aan de noordelijke grens van het stedelijk gebied van Almelo en wordt zodoende veelal omringd door stedelijk gebied. Ten noorden en oosten wordt de onderzoekslocatie begrensd door de N349, ten westen vormt de Vriezenveenseweg de grens. Verder ten noorden van de onderzoekslocatie zijn enkele panden gelegen met daarachter agrarische velden. Ten oosten is achter de N349 de woonwijk Schelfhorst gelegen. Ten zuiden en westen zijn meerdere, kleine agrarische velden met tussendoor woonpanden gelegen. In het zuidwesten bevindt zich de woonwijk Haghoek wat verder doorloopt naar het centrum van Almelo.

In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2.3 t/m figuur 2.8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.3 Ingang van de Schelhorstdwarsweg, gezien vanaf het oosten.

Figuur 2.4 Noordelijke open landschap met, door klimop overwoekerde, bomen, gezien vanaf het zuiden.

Figuur 2.5 Noordelijk agrarisch veld, gezien vanaf het westen.

Figuur 2.6 Dichtgegroeide bosschagerand aan de zuidelijke rand van het agrarisch veld, gezien vanaf het westen.

Figuur 2.7 Oostelijke begrenzing door sloot met bijgehouden begroeiing, gezien vanaf het zuiden.

Figuur 2.8 Pitrusvegetatie in een van de oostelijke percelen, gezien vanaf het noorden.

Figuur 2.9 Open landschap met achterin de bosschage, gezien vanaf het zuiden.

Figuur 2.10 Oostelijk gelegen woonpand, gezien vanaf de bosschage in het zuiden.

Figuur 2.11 Westelijk gelegen woonpand, gezien vanaf het zuiden.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens het gebied in te richten voor tijdelijke woningen met aparte parkeerterreinen. De Schelfhorstdwarsweg wordt verder verbreedt en verlengt voor langzaam verkeer. Daarnaast worden halfverharde wegen gerealiseerd voor fietsverkeer. Langs de noordelijke rand worden meerdere geluiddempende grondwallen gerealiseerd. Langs de oostelijke rand worden een moestuin en groene tuin aangelegd. Het huidige woonpand en tuin binnen de onderzoekslocatie worden heringericht voor kantoor ruimte en leslokalen. Deze herinrichting zal veelal binnenwands plaatsvinden. Het is op het moment van schrijven onduidelijk of er ook aan de buitenwand werkzaamheden plaats zullen vinden. Ook de herinrichting van de tuin staat tot op heden nog niet vast. Er wordt volgens de huidige plannen geen groen verwijderd. Wel zullen over het terrein verspreid extra bomen geplant worden.

Figuur 2.12 Tekening van voorgenomen toekomstige situatie.

3 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 17 december 2024 . Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. Tijdens het veldbezoek kon de houten schuur in de tuin niet betreden worden. Hierdoor kon deze niet van binnen gecontroleerd worden.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Overijssel opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 Vogels

4.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen de omgeving van de onderzoekslocatie kunnen dit zijn: Boerenwaluw, bosuil, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiswaluw, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, torenvalk en zwarte specht. Van deze soorten kunnen de slechtvalk en ooievaar op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden enkel op hoge plekken zoals nestpalen, telefoonpalen, hoge bomen, kerktorens of hoge stenige bebouwing, zoals kantoorgebouwen, toren en fabrieksschoorstenen. Dergelijke hoge constructies zijn binnen de onderzoekslocatie niet aanwezig.

Buizerd en havik

De buizerd en havik bouwen grote nesten, ook wel horsten genoemd, in de boomkronen van grote naald- of loofbomen en zijn zodoende gemakkelijk waar te nemen. Dergelijke horsten waren niet in de bomen binnen of aan de rand van de onderzoekslocatie aanwezig. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek geen van dergelijke horsten in de bomen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. Zodoende kunnen nesten van deze soorten worden uitgesloten. Overtredingen van verbodsbepalingen van de Omgevingswet ten aanzien van de buizerd of havik zijn uitgesloten.

Huiswaluw en gierwaluw

De huiswaluw en gierwaluw zijn sterk aan bebouwing gebonden soorten. Nesten van beide soorten worden voornamelijk gemaakt onder dakpannen, dakgoten, spleten en ruimtes in betimmering. Dergelijke ruimte zijn bij de woonpanden langs de dakgoten en boven de raamkozijnen op de onderzoekslocatie aanwezig (zie figuur 4.1 en 4.2). De kopgevels hebben geen geschikte openingen voor de gierwaluw. Daarnaast zijn zogenoemde 'kwetterbosjes' essentieel voor een huismuskolonie. Dit zijn (dichte) struiken en beplanting waarin voldoende schuilmogelijkheden zijn voor huismussen. Dergelijke struiken zijn binnen de onderzoekslocatie, in de directe omgeving van de woonpanden, aanwezig (zie figuur 4.3). De aanwezigheid van nestlocaties van zowel de huiswaluw als de gierwaluw kunnen zodoende niet worden uitgesloten. Aanpassingen aan de panden kan een verstoring van deze nestgelegenheden tot gevolg hebben (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.1 Ruimtes onder dakpannen zorgen voor geschikt nestgelegenheid voor huismussen.

Figuur 4.2 Ruimtes boven het raamkozijn geven nestgelegenheid voor huismus en gierzwaluw.

Figuur 4.3 Struiken rondom de panden vormen geschikte kwetterbosjes voor de huismus..

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend op de oevers van (snelstromende) beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. De soort nestelt graag vlak bij stromend water in een nis in een muur of onder een brug of bij boomwortels in oevers. Op de onderzoekslocatie is hier geen sprake van, waarbij nesten van de grote gele kwikstaart uitgesloten kunnen worden. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie is vanwege de aanwezigheid van een kanaal en sloten met begroeide oevers, echter wel geschikt foerageerhabitat voor grote gele kwikstaart voorhanden. Bij de voorgenomen ingreep zal er echter geen sprake zijn van afname in foerageergebied. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de grote gele kwikstaart is niet aan de orde.

Ransuil, sperwer, torenvalk en bosuil

De sperwer en ransuil broeden in kleinere nesten in (kleinschalig) bosgebied. De torenvalk broedt in Nederland veelal in speciale nestkasten, hoewel som ook nesten aan de rand van bosgebieden worden gebruikt. Vaak worden door alle drie de soorten kraai- of eksterne nesten gebruikt, hoewel een sperwer doorgaans zijn eigen nesten dicht tegen de stam maakt. De bosuil broedt meestal in boomholtes, hoewel soms ook een eksterne nest wordt gebruikt. Binnen de onderzoekslocatie, en in de directe omgeving daarvan, zijn meerdere geschikte nesten waargenomen (zie figuur 4.4 t/m 4.6). De geplande werkzaamheden kunnen een verstoring van deze nesten ten gevolgen hebben (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.4 Nest bij het oostelijke woonpand.

Figuur 4.5 Meerdere kraaien-/eksterne nesten in het oosten van de onderzoekslocatie.

Figuur 4.6 Eksterne nest ten noorden van de onderzoekslocatie.

Roek

Roeken broeden in sterk kolonieverband. Roekenkolonies bevinden zich veelal in vrijstaande, hoge groepen bomen (vaak populieren) langs snelwegen, treinsporen of kanalen. Dergelijke bomen zijn binnen de onderzoekslocatie in de bosschages aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn geen roeken waargenomen. In de bomen binnen en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen roeknesten aangetroffen. De aanwezigheid van een roekenkolonie en de nesten daarvan kunnen zodoende binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie worden uitgesloten. Overtredingen van verbodsbepalingen van de Omgevingswet zijn uitgesloten voor de roek.

Huiszwaluw en boerenzwaluw

Zowel de huiszwaluw als de boerenzwaluw zijn gebonden aan gebouwen om aan te broeden. Hier maken de soorten nesten van onder andere modder in kommetjes aan gevels van gebouwen. Beide soorten broeden in sterk kolonieverband en deze nestkommen aan een gebouw zijn gemakkelijk waar te nemen. Tijdens het veldbezoek zijn er geen nesten of overblijfselen van huis- of boerenzwaluwnesten aangetroffen. Aanwezigheid van deze soorten binnen de onderzoekslocatie kan hierdoor redelijkerwijs worden uitgesloten.

Kerkuil

De kerkuil heeft een voorkeur voor cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. De soort broedt in schuren, kerktorens en veelal in speciale nestkasten. Incidenteel kan de kerkuil in boomholtes broeden. Op de onderzoekslocatie is geschikte nestgelegenheid voor de kerkuil aanwezig, in de vorm van de schuur in de tuin (zie figuur 4.7 en 4.8). Tijdens het veldbezoek kon de schuur niet van binnen worden gecontroleerd. Zodoende kan het voorkomen van nesten van de kerkuil binnen de onderzoekslocatie redelijkerwijs niet worden uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.7 Binnen de tuin aanwezige schuur met openingen.

Figuur 4.8 Binnen de tuin aanwezige schuur met openingen

Steenuil

Steenuilen zijn gebonden aan klein, agrarisch landschap met voldoende broed- en roestplekken. Dit kunnen boomholtes, nestkasten of (rustige) hoeken en nissen van gebouwen zijn. In grootschalige landbouwgebieden is de steenuil afhankelijk van gevarieerde erven bij boerderijen of vrijstaande huizen. Voor beide soorten gebieden zijn voldoende roestplaatsen veelal van belang. In de omgeving van de onderzoekslocatie is geschikt leefgebied voor de steenuil aanwezig, in de vorm van de variatie aan open velden, bosschages en waterlichamen. De steenuil is dan ook meerdere malen in de wijdere omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. De noordelijke en oostelijke velden van de onderzoekslocatie zijn geschikt als leefgebied voor de steenuil en komen volgens de geplande werkzaamheden (deels) te vervallen. Daarnaast is binnen de onderzoekslocatie geschikte nestgelegenheid voor de steenuil aanwezig, in de vorm van de schuur in de tuin (zie figuur 4.7 en 4.8). Tijdens het veldbezoek kon de schuur niet van binnen worden gecontroleerd. Zodoende kunnen negatieve effecten op een binnen de onderzoekslocatie of in de omgeving levende steenuil niet worden uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

Zwarte specht

De zwarte specht heeft zijn leefgebied in bosgebieden. Hierin maakt de zwarte specht elk jaar een nieuw nest door een (ovaal) gat te hakken in dikke loofbomen in hetzelfde gebied. De bosschage vormt matig geschikt leefgebied voor de soort. Binnen de onderzoekslocatie zijn oude bomen met meerdere spechtengaten waargenomen. Geen van deze gaten zijn ovaal (een kenmerk voor de zwarte specht) en zijn van meer algemene soorten zoals de grote bonte specht. Daarnaast blijft de bosschage volgens de voorgenomen werkzaamheden ongemoeid. Er is hierdoor geen sprake van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet ten aanzien van de zwarte specht.

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk hollenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals de zwarte kraai. Binnen de onderzoekslocatie zijn meerdere spechtenholen, vermoedelijk van de grote bonte specht, en nesten van kraaiachtige aanwezig. Volgens de huidige geplande werkzaamheden zullen deze ongemoeid blijven. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding op dit punt te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.1.2 Overige broedvogels

De bebouwing en beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals winterkoning, roodborst en houtduif. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Bij verblijfplaatsen van vleermuizen is onderscheid te maken tussen een zomerverblijf, kraamverblijf, paar/baltsverblijf (die ook als individueel winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden) en massawinterverblijf. Deze functies worden mede bepaald door specifieke kenmerken van bebouwing op de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaatsen kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt.

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot de daarachter gelegen ruimtes (zie figuur 4.9). De ruimte langs de dakranden geeft toegang tot ruimte onder de dakpannen (zie figuur 4.10). De bebouwing biedt ruimte voor gebouwbewonende vleermuissoorten zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Het is met de huidige plannen nog niet bekend of de bebouwing gesloopt wordt of dat alleen interne aanpassingen plaats zullen vinden. Indien er voor gekozen wordt om de bebouwing te slopen, of de bebouwing van binnenuit dusdanig aan te passen dat de ruimtes aangetast worden is overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van vleermuizen is niet uit te sluiten. In dat geval zal aanvullend onderzoek naar de genoemde verblijfsfuncties en gebouwbewonende vleermuissoorten noodzakelijk zijn (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.9 Ruimte achter de gevelbetimmering voor vleermuizen.

Figuur 4.10 Ruimte onder de dakpannen geeft ruimte voor vleermuizen.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Binnen de onderzoekslocatie zijn bij meerdere bomen, verspreid over de onderzoekslocatie met holtes of spleten aanwezig (zie figuur 4.11 en 4.12). De holtes en spleten binnen de onderzoekslocatie zijn geschikt als verblijfplaats voor de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en watervleermuis. Deze soorten kunnen de bomen in principe gebruiken als zomer-, kraam-, paar- en (milde)winterverblijfplaats. Bij de geplande werkzaamheden zullen de bomen echter niet worden aangetast. Mochten er uiteindelijk alsnog bomen gekapt worden, is een aanvullend onderzoek naar deze boombewonende vleermuissoorten noodzakelijk (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.11 Loshangend schors waarachter boombewonende vleermuizen kunnen verblijven.

Figuur 4.12 Boomholte dat geschikt is voor boombewonende vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone grootoorvleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen essentiële vliegroutes verstoord.

4.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: steenmarter, boommarter, eekhoorn, das, grote bosmuis, veldspitsmuis, waterspitsmuis, bunzing, wezel, hermelijn en egel.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten.

Marterachtigen

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor marterachtigen (steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel). Al deze soorten komen in de omgeving veelvuldig voor. Steenmarters gebruiken over het algemeen hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook rommelhoeken, stenenstapels, takkenhopen of andere verruiging als verblijfplaats. Boommarters leven veelal in bosgebied en gebruiken veelal boomholtes en boomkruinen, hoewel ze ook tussen boomwortels en ruigtes kunnen zitten. De kleine marterachtigen zijn sterk gebonden aan landschapselementen zoals houtwallen en bosschages die dekking bieden gedurende het foerageren en migreren tussen de vaste rust- en voortplantingsplaatsen en de foerageergebieden. Alle marterachtigen hebben binnen hun territorium verscheidende verblijfplaatsen. Binnen de onderzoekslocatie is een grote variatie aan dichte begroeiing, takkenhopen en rommelhoeken die geschikt zijn als vaste rust- en voortplantingsplaats voor steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel (zie figuur 4.13 t/m 4.15). Volgens de huidige geplande werkzaamheden zullen deze niet komen te vervallen. Echter, indien een van deze elementen wordt verwijderd, bijvoorbeeld door een herinrichting van de huidige tuin, kan dit leiden tot het verlies van het leefgebied van de betreffende soorten (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.13 Verruiging en takkenhopen bieden leefgebied voor marterachtigen en egel binnen de onderzoekslocatie.

Figuur 4.14 Verruigde greppels vormt geschikt leefgebied voor marterachtigen en egel binnen de onderzoekslocatie.

Figuur 4.15 Rommelhoek langs de schuur biedt geschikt leefgebied voor marterachtigen en egel binnen de onderzoekslocatie.

Egel

Het leefgebied van de egel bestaat uit tuinen, bosranden, struweel en loofbos, liefst met ondergroei. Egels worden daarnaast veelvuldig in steden gevonden, zolang er groen en schuilplaatsen aanwezig zijn. De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de egel. De soort is daarnaast ook veelvuldig in de omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. Binnen de onderzoekslocatie is een grote variatie aan dichte begroeiing, takkenhopen en rommelhoeken die geschikt zijn als vaste rust- en voortplantingsplaats voor de egel (zie figuur 4.13 t/m 4.15). Volgens de huidige geplande werkzaamheden zullen deze niet komen te vervallen. Echter, indien een van deze elementen wordt verwijderd, bijvoorbeeld door een herinrichting van de huidige tuin, kan dit leiden tot het verlies van het leefgebied van de egel (zie hoofdstuk 5).

Das

De graslanden rond de onderzoekslocatie vormen geschikt foerageergebied voor dassen. Houtwallen, greppels of andere oneffen terreinen die op en rond de onderzoekslocatie aanwezig zijn, bieden daarnaast ruimte voor een burcht. Gedurende het veldbezoek is de onderzoekslocatie nauwkeurig onderzocht op dassensporen, zoals graafputjes of achtergebleven haren. Dergelijke sporen zijn niet op, of in de directe omgeving van, de onderzoekslocatie aangetroffen. Gegevens van de NDFF tonen geen meldingen van dassen nabij de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar. Tevens zijn geen graafsporen of andere indicaties van een verblijfplaats (burcht) van dassen aangetroffen. Het voorkomen van dassen op de onderzoekslocatie is redelijkerwijs uit te sluiten.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De grote bosmuis heeft een voorkeur voor berken en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei, als leefgebied. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hier komt de veldspitsmuis veelal voor in oevervegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetatie en overhoekjes. Binnen de onderzoekslocatie is geschikt leefgebied voor zowel de grote bosmuis als de veldspitsmuis binnen de bosschage en oevers aanwezig. Volgens de geplande werkzaamheden wordt dit leefgebied echter niet aangetast en zijn overtredingen van verbodsbepalingen uit de Omgevingswet met betrekking tot de grote bosmuis en veldspitsmuis niet aan de orde.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De waterspitsmuis komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten. Hoewel er binnen en direct naast de onderzoekslocatie begroeide sloten aanwezig zijn, zijn deze tussen agrarische percelen en drukke wegen gelegen. Het kan zodoende gesteld worden dat deze wateren niet schoon of voedselarm zijn. Daarnaast worden de oevers van de omrandende oevers kort gehouden en kan de aanwezigheid van de waterspitsmuis binnen de onderzoekslocatie redelijkerwijs worden uitgesloten. Tevens worden de oevers volgens de geplande werkzaamheden niet aangetast. Er zijn geen overtredingen van verbodsbepalingen van de Omgevingswet met betrekking tot de waterspitsmuis aan de orde.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als ree en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen van muizen worden vergraven of dat verblijfplaatsen worden aangetast (zie hoofdstuk 5).

4.4 Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptielen waargenomen: hazelworm en levendbarende hagedis.

De hazelworm leeft vrij verborgen, waarbij ze gedurende de dag veelal onder de vegetatie, dood hout of in holen in de grond verblijven. Hazelwormen zijn te vinden in open bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen en andere vochtige biotopen met veel schuilmogelijkheden. De hazelworm komt het meeste voor in bos- en heideterreinen. De levendbarende hagedis komt veelal voor in heide en hoogveen, maar ook in open bossen en ruige graslanden. De levendbarende hagedis is, net als de hazelworm, vochtminnend en wordt in zijn biotoop aangetroffen op oever en vochtige terreindelen. Binnen de percelen van de onderzoekslocatie is geschikt habitat voor zowel de hazelworm als de levendbarende hagedis langs de rand van de bosschage aanwezig (zie figuur 4.11 en 4.12). Echter, bevindt de onderzoekslocatie zich buiten de kernpopulaties van de hazelworm. Hoewel incidenteel hazelwormen kunnen worden waargenomen, zijn er vanwege de ligging van de onderzoekslocatie geen verblijfplaatsen te verwachten. Daarnaast wordt geschikt habitat voor de soorten binnen de onderzoekslocatie volgens de geplande werkzaamheden niet aangetast. Overtreding van verbodsbepalingen van de Omgevingswet zijn ten aanzien van de hazelworm en levendbarende hagedis niet aan de orde.

4.5 Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende beschermde soorten waargenomen: boomkikker, heikikker, kamsalamander en poelkikker.

Boomkikker

Boomkikkers hebben een voorkeur voor landschapstype 'bos en struweel'. Hier worden boomkikkers met name in braamstruwelen waargenomen. Daarnaast worden boomkikkers waargenomen in halfopen, kleinschalige cultuurlandschappen, duinen en randen van heideterreinen. Boomkikkers planten zich voort in poelen en daarop lijkende kleine geïsoleerde wateren zoals vijvers, grachten en moerassen. Tijdens de voortplantingsperiode, maar vooral daar buiten, leven boomkikkers op het land, in de oevervegetatie of aangrenzend struweel. Voor het landhabitat zijn vooral zonnig gelegen zoom- en mantelvegetatie, vegetaties van meerjarige kruiden en braamstruwelen belangrijk. Overwintering gebeurt in de vorstvrije delen binnen het landhabitat. Binnen de onderzoekslocatie is geschikt landhabitat aanwezig (zie figuur 4.16 en 4.17). Echter, door het ontbreken van geschikt voortplantingswater op de onderzoekslocatie, of in de nabije omgeving daarvan, kan de aanwezigheid van de boomkikker binnen de onderzoekslocatie worden uitgesloten.

Figuur 4.16 Braamstruweel bij de bosschage in de onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor de boomkikker.

Figuur 4.17 Vocht indicerende vegetatie samen met hogere vegetatie vormt geschikt landhabitat voor amfibieën.

Heikikker

De heikikker is een soort die sterk gebonden is aan de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. Binnen de onderzoekslocatie, of de directe omgeving daarvan, is geen geschikt landhabitat of voortplantingswater aanwezig. Het voorkomen van de heikikker op de onderzoekslocatie kan zodoende redelijkerwijs worden uitgesloten. Overtredingen van verbodsbepalingen van de Omgevingswet met betrekking tot de heikikker is niet aan de orde.

Poelkikker

De poelkikker leeft voornamelijk bij schone, stilstaande wateren in bos, heide en hoogveen, maar ook steeds meer in ruderaal terrein. De soort heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren met een goed begroeide oeverzone. Binnen de onderzoekslocatie is geen geschikt voortplantingswater aanwezig. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater op de onderzoekslocatie, of in de nabije omgeving daarvan, kan de aanwezigheid van de poelkikker binnen de onderzoekslocatie worden uitgesloten. Overtredingen van verbodsbepaling van de Omgevingswet met betrekking tot de poelkikker is niet aan de orde.

Kamsalamander

Het landschap waarin de kamsalamander wordt aangetroffen is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater. Kamsalamanders komen zelden in akkerbouwgebieden voor. Kamsalamanders komen voor in een verscheidenheid aan typen wateren. Op de zandgronden en in beekdalen leeft de soort in poelen, vijvers, matig voedselrijke (mesotrofe) vennen en in leemputten. Binnen de onderzoekslocatie, of in de directe omgeving daarvan, is geen geschikt voortplantingswater aanwezig. Zodoende kan de aanwezigheid van de kamsalamander op de onderzoekslocatie redelijkerwijs worden uitgesloten. Overtredingen van verbodsbepaling van de Omgevingswet met betrekking tot de kamsalamander is niet aan de orde.

Voor de te verwachten algemene soorten geldt op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Omgevingswet, waardoor een omgevingsvergunning bij versterking niet noodzakelijk is. Echter wanneer er onverhoopt toch werkzaamheden aan de watergangen plaatsvinden is het wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 5).

4.6 Vissen

Het aanwezige water droogt in de zomer op. De om de onderzoekslocatie liggende sloten kunnen wel leefgebied vormen voor vissen. De sloot wordt door de ingreep op de onderzoekslocatie niet aangetast, waardoor er geen overtredingen van de Omgevingswet te verwachten zijn met betrekking tot beschermde vissoorten, zoals de grote modderkruiper.

4.7 Ongewervelden

Libellen

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn volgens verspreidingsgegevens uit NDFF de volgende soorten te verwachten: Gevlekte witsnuitlibel, oostelijke witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel.

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Waarneming van deze soorten komen hoofdzakelijk uit het Engbertsdijkswen. De aanwezigheid van beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Daarnaast zijn deze soorten gebonden aan waterlichamen. Aangezien deze volgens de geplande werkzaamheden niet worden aangetast kunnen negatieve effecten op verbodsbepalingen van de Omgevingswet met betrekking tot beschermde libellensoorten worden uitgesloten.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn in het uitvoerportaal van de NDFF waarnemingen bekend van grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart.

Grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder

De grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder komen allen voor in vochtige (loof)bossen, bosranden of losstaande grote bomen. In deze habitats gebruiken de grote vos, grote weerschijnvlinder en iepenpage de populier, wilg, sleedoorn of iep als waardplant. De kleine ijsvogelvlinder gebruikt de kamperfoelie en sneeuwbes als waardplant. Hoewel er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat in de bosschage aanwezig is voor deze soorten, en er waardplanten aanwezig zijn, wordt deze met de geplande werkzaamheden niet aangetast.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart heeft open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen als habitat. De waardplanten van de soort zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. Hoewel het veldbezoek buiten de bloeiperiode van deze planten heeft plaatsgevonden, is tijdens het veldbezoek gelet op overblijfselen van deze waardplanten. Hierbij zijn geen waardplanten van teunisbloempijlstaart aangetroffen. Het kan hiermee uitgesloten worden dat op de onderzoekslocatie sprake is van rust- of voortplantingsplaatsen van teunisbloempijlstaart.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft, vermiljoenkever en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

4.8 Planten

De onderzoekslocatie bestaat veelal uit gras, tuinvegetatie en overblijfselen van maisakkers. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende plantensoorten waargenomen: Engels raaigras, braam, klimop en pitrus. De planten op de onderzoekslocatie geven aan dat de bodem voedselrijk, zuur en vochtig tot nat is. In dergelijke vegetaties zijn geen beschermde soorten te verwachten. De meeste beschermde plantensoorten en de daarbij horende specifieke groeiomstandigheden zijn zeldzaam te noemen en zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig.

Op de onderzoekslocatie is een opkomende stek van de Aziatische duizendknoop waargenomen (zie figuur 4.18 en 4.19). Alle Aziatische duizendknopen zijn invasieve exoten en komen van nature niet in Nederland voor. Voor zorgen de planten voor schade, verdringen en overwoekeren ze andere inheemse soorten of zijn ze lastig te verwijderen. Activiteiten die de introductie of verspreiding van deze soorten tot gevolg hebben of kunnen hebben zijn conform Artikel 11.2.10 van het Bal uit de Omgevingswet verboden. Zodoende mag de plant niet zomaar vervoert worden (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.18 Opkomende stek van een Aziatische duizendknoop op de onderzoekslocatie.

Figuur 4.19
(gele stip).

Groeiplek van opkomende stek van Aziatische duizendknoop binnen de onderzoekslocatie

4.9 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

Een Rode lijst is een overzicht van levende soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken. De dier- en plantensoorten zijn onderverdeeld in categorieën. Naast vogels zijn er ook lijsten voor bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, sprinkhanen, krekels, korstmossen, land- en zoetwaterweekdieren, libellen, mossen, paddenstoelen, platwormen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen en zoogdieren.

Volgens de actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn er geen Rode Lijst soorten in de afgelopen 3 jaar waargenomen. Door te voldoen aan de algemene zorgplicht kan worden vastgesteld dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dier- en plantensoorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst.

5 Toetsing aan soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

5.1 Broedvogels

5.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Huismus en gierzwaluw

De nesten van huismussen en gierzwaluwen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 11.37, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Volgens de huidige plannen is het nog niet duidelijk of de woonpanden, met daarin de mogelijke nestlocaties, aangepast worden. Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van huismussen en/of gierzwaluwen aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, en deze met toekomstige plannen wordt aangetast, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus en/of gierzwaluw op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient, indien de bebouwing wordt aangetast, een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soorten.

Steenuil en kerkuil

De steenuil en kerkuil en hun leefgebieden zijn beschermd volgens artikel 11.37, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De soorten staan tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- of voortplantingsplaats'.

De steenuil heeft twee relevante typen verblijfplaatsen:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door de steenuil worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is.

Steen- en kerkuilen gebruiken hun nestplek ook buiten de voortplantingsperiode. Ze hebben daarnaast ook andere plekken op het erf die ze regelmatig gebruiken. Dit ook om parasietinfecties tegen te gaan. Het mannetje gebruikt een verblijfplek in de directe omgeving van het nest als het vrouwtje aan het broeden is. Overdag verblijven de uilen tijdens rustperiodes vaak op vaste roestplekken. Dit doen ze in de dekking van beplanting of gebouwen of in de nestholte. Al deze plekken worden niet gerekend tot de vaste rustplaatsen, maar zijn wel onderdelen van de functionele leefomgeving die hoort bij het nest (BIJ12, 2017).

Aanvullend onderzoek in het broedseizoen moet uitwijzen wat voor potentiële functies de onderzoekslocatie biedt voor de steen- en kerkuil. Vooral de schuur in de tuin moet hierbij onderzocht worden op mogelijk gebruik door deze soorten. De meest optimale periode om de aanwezigheid van de steenuil aan te tonen, is van de steenuil aan te tonen, is van 15 februari tot en met 15 april. De meest optimale periode om de aanwezigheid van de kerkuil aan te tonen, is van februari tot en met augustus. Het beste moment om te inventariseren is in de avondschemer, vanaf een halfuur na zonsondergang (Kennisdocument BIJ12 steenuil, 2017). Ook wordt geadviseerd navraag te doen bij de steenuilenwerkgroep en kerkuilenwerkgroep.

Ransuil, sperwer, torenvalk en bosuil

De nesten van ransuil, sperwer, torenvalk en bosuil zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de Overijsselse beschermingscategorie 3 en 4 van vogelnesten. Dit zijn nesten van vogels die ieder jaar terug keren naar een specifiek nest. Volgens zijn beschermd volgens artikel 11.37, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van de Omgevingswet is het verboden nesten van deze soorten te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of de broedsels te verstoren.

Op de onderzoekslocatie zijn meerdere voor deze soorten geschikt nesten aanwezig. De bomen met nesten wordt niet gekapt en het nest wordt niet aangetast. Echter, kunnen de werkzaamheden een versturende werking hebben op een broedende vogel. Om deze verstoring, en daarmee een overtreding van de Omgevingswet, te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten de broedperiode van deze soorten uitgevoerd te worden (februari-juli). Indien de werkzaamheden alsnog tijdens het broedseizoen plaats zullen vinden is een overtreding van de Omgevingswet niet op voorhand uit te sluiten en is een aanvullend onderzoek noodzakelijk.

5.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11.37 (Bal) (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

Met betrekking tot soorten als koolmees, pimpelmees, ringmus en boomkruiper wordt geadviseerd om, indien de bomen met holtes worden gekapt, elders op de onderzoekslocatie nestkasten voor dergelijke soorten te plaatsen. Hierdoor wordt voorkomen dat een uitgebreide omgevingscheck zal moeten uitwijzen of er in dit geval sprake is bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de betreffende nesten van soorten als koolmees, pimpelmees, ringmus en boomkruiper op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben en er sprake zou zijn van een overtreding bij het verwijderen van de nestlocaties.

5.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

De te renoveren bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien de bebouwing gesloopt of dusdanig aangetast wordt dat de ruimtes onbereikbaar worden, zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval.

De bomen op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Volgens de huidige plannen zullen geen bomen gekapt worden. Indien deze wel gekapt worden zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot schadelijke handelingen die leiden tot een vergunning plichtig geval.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal, indien nodig, nader onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Omgevingswet aan de orde zijn. De vleermuissoorten die voor de bebouwing onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Voor de bomen zijn dit de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en watervleermuis.

Een dergelijk nader onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Omgevingswet naar verwachting niet te vermijden en is daarom een vergunningssaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd via het Omgevingsloket, middels een omgevingsvergunning.

5.3 Overige zoogdieren

5.3.1 Marterachtigen

Zowel de rust- en voortplantingsplaatsen als het functioneel leefgebied van marterachtigen (boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel) zijn in provincie Overijssel beschermd. Indien de vegetatie, bebouwing of rommelhoeken worden verwijderd, kunnen dieren verwond of gedood worden en kunnen verblijfplaatsen worden vernield. Artikel 11.54, bal (het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen; het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen) is van toepassing. Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of verblijfplaatsen (zoals lage vegetatie, takkenhopen, struiken en bomenwortels) worden aangetast. Het vaststellen dan wel uitsluiten kan worden gedaan door middel van een aanvullend onderzoek met behulp van cameravallen, struikrovers en/of *Mostela* cameravalkisten, gedurende acht weken in de actieve periode (juni – half november).

5.3.2 Egel

Zowel de rust- en voortplantingsplaatsen als het functioneel leefgebied van egels zijn in provincie Overijssel beschermd. Indien de vegetatie, bebouwing of rommelhoeken worden verwijderd, kunnen dieren verwond of gedood worden en kunnen verblijfplaatsen worden vernield. Artikel 11.54, bal (het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen; het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen) is dan van toepassing. De lage vegetatie, takkenhopen en struiken zijn geschikt als rust- of voortplantingsplaats. De provincie heeft een handreiking soortenbescherming opgesteld waardoor, na vaststelling van geschiktheid van de onderzoekslocatie voor de egel, direct een activiteitenplan kan worden opgesteld en een vergunning kan worden aangevraagd. Onderdeel van het activiteitenplan is wel dat er compensatie moet komen om het habitat te creëren voor de genoemde soorten en maatregelen moeten worden getroffen om verstoring zo veel mogelijk te beperken.

5.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of voortplantingslocaties worden aangetast. Het verwijderen van de begroeiing en rommelhoeken dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust uitgevoerd te worden. De geschikte periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden betreft de periode augustus tot oktober. Dieren die gedurende de werkzaamheden worden aangetroffen dienen de gelegenheid te krijgen om veilig weg te komen.

5.5 Invasieve exoten

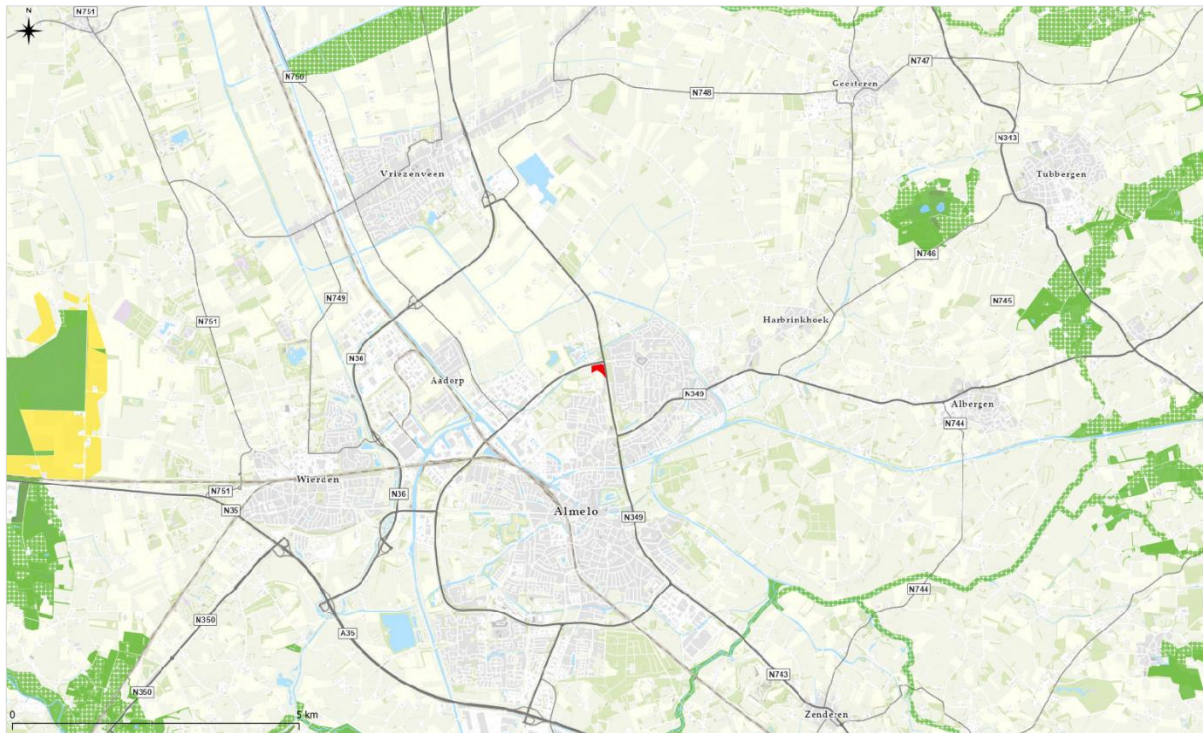
Binnen de onderzoekslocatie is een opkomende stek van een Aziatische duizendknoop aangetroffen. Alle soorten Aziatische duizendknopen worden gekenmerkt als invasieve exoten en mogen zodoende niet verplaatst worden, tenzij dit door een erkende verwerker gebeurt. Doordat het nog om een kleine groeiplek gaat is het mogelijk, mits dit zorgvuldig gebeurt, om de soort binnen de onderzoekslocatie uit te roeien. Indien dit niet gedaan wordt, moet tijdens de werkzaamheden gegarandeerd kunnen worden dat de soort zich niet door de geplande werkzaamheden (vb. meeliften op materiaal, verplaatsen van de grond met levende plantendelen, etc.) verspreid. Indien het plantenmateriaal en de grond waar de plant op groeit worden verplaatst mag dit alleen naar een erkende verwerker. Hier dient rekening meer gehouden te worden wanneer dit deel van de onderzoekslocatie aangetast wordt.

5.6 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 9 kilometer afstand ten westen van de onderzoekslocatie. In figuur 6.2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 6.2 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk betreft in Overijssel een louter planologische bescherming van de aangewezen gebieden zelf. Aangezien het planvoornemen niet leidt tot een wijziging van de bestemming van het aangrenzende onderdeel van het Natuurnetwerk zijn aanvullende maatregelen of aanvullend advies ten aanzien van het ONN of zone ONW niet aan de orde.

7 Houtopstanden

In art. 11.112 zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf in artikel 11.111 (Bal). De houtopstand op de onderzoekslocatie is gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht.

8 Samenvatting en conclusies

Sweco heeft in opdracht van Gemeente Almelo een quickscan natuurwaarden uitgevoerd aan de Schelhorstdwarsweg te Almelo.

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. De initiatiefnemer is voornemens het gebied in te richten voor tijdelijke woningen. De herinrichting van de woonpanden en tuin staan tot op heden nog niet vast. Er wordt volgens de huidige plannen geen groen verwijderd. Wel zullen over het terrein verspreid extra bomen geplant worden.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 8.1. In tabel 8.2 zijn de effecten op beschermde gebieden en houtopstanden weergegeven. In de tabellen is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 8.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	indien woning wordt aangetast aanvullend onderzoek naar huismus en gierzwaluw. aanvullend onderzoek naar steenuil en kerkuil noodzakelijk. Werken buiten broedseizoen van ransuil, sperwer, torenvalk en bosuil. Anders aanvullend onderzoek noodzakelijk.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	indien bebouwing of bomen worden aangetast aanvullend onderzoek naar gebouwbewonende en/of boombewonende vleermuissoorten noodzakelijk.
	foeragegebied	ja	nee	nee	nee	voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Indien begroeiing, bebouwing of rommelhoeken verwijderd worden, is aanvullend onderzoek naar marterachtigen en activiteitenplan voor egel noodzakelijk. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene zoogdieren.

Soortgroep	Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Amfibieën	ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene amfibieën.
Planten	nvt	nvt	nvt	nvt	Aandacht voor invasieve Aziatische duizendknoop. Garanderen dat de soort zich niet verspreid.
Overige soortgroepen	nee	nee	nee	nee	-

Tabel 8.2 Overzicht effecten t.o.v. beschermde gebieden en houtopstanden en te nemen vervolgstappen.

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	9 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland	9 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t.				-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Huismus en gierzwaluw

De bebouwing op de onderzoekslocatie biedt geschikte nestgelegenheden voor de huismus en gierzwaluw. Indien de deze nestgelegenheden worden aangetast, hetgeen met de huidige plannen niet duidelijk is, is vooraf een aanvullend onderzoek naar deze soorten noodzakelijk.

Steenuil en kerkuil

De onderzoekslocatie biedt mogelijk leefgebied en nestlocatie voor de steenuil en kerkuil. Een aanvullend onderzoek naar deze soorten wordt noodzakelijk geacht. Indien er op de onderzoekslocatie vaste rust- of voortplantingsplaatsen van een van deze soorten aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingrep kunnen leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Op basis van het aanvullend onderzoek zal moeten worden vastgesteld of een vergunning nodig blijkt.

Ransuil, sperwer, torenvalk en bosuil

Voor de jaarrond beschermde nesten in de buurt van de onderzoekslocatie geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen gestart worden, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten, mits deze nesten onaangetast blijven. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Bij het eventueel verwijderen van de groenelementen dient het snoeiafval ook buiten het broedseizoen te worden verwijderd. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Vleermuizen

De te renoveren bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien de bebouwing gesloopt of dusdanig aangetast wordt dat de ruimtes onbereikbaar worden, is een aanvullend onderzoek naar de gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk.

De bomen op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Volgens de huidige plannen zullen geen bomen gekapt worden. Indien deze wel gekapt worden is een aanvullend onderzoek naar boombewonende vleermuizen noodzakelijk.

Marterachtigen

De ruigtes, bebouwing en rommelhoeken op de onderzoekslocatie vormen geschikt leefgebied voor marterachtigen (steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel). Indien de vegetatie, bebouwing of rommelhoeken worden verwijderd, is een aanvullend onderzoek naar deze soorten noodzakelijk.

Egel

De ruigte en rommelhoeken op de onderzoekslocatie vormen geschikt leefgebied voor de egel. Indien de vegetatie of rommelhoeken worden verwijderd, is een activiteitenplan en vergunningaanvraag voor de egel noodzakelijk.

Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt dat de werkzaamheden in één richting en niet richting de hoeken plaats horen te vinden. Eventueel vluchtende dieren dienen de ruimte te krijgen om te vluchten. Bij het eventueel verwijderen van groen materialen als bladeren, ruigte en andere groenmaterialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden zorgvuldig dient te gebeuren. Dit dient buiten de gevoelige periode van voortplanting en winterrust te gebeuren (d.w.z. september-november).

Invasieve exoten

De opkomende stek van de Aziatische duizendknoop binnen de onderzoekslocatie dient zorgvuldig te worden verwijderd. Indien dit niet wordt gedaan, dient gegarandeerd te worden dat de planten zich niet middels de werkzaamheden zullen verspreiden.

Overige soorten

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Omgevingswet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Bijlage

GERAADPLEEGDE BRONNEN

(BIJ12 (2023a). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

BIJ12 (2023b). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-versie-2.0.pdf>

BIJ12 (2017b). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

Bij12 (2024) Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen-v1-1-2.pdf>

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 27 januari 2025 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Almelo, periode 2019-2024. NDFF. Geraadpleegd op 17 december 2024 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Ravon (z.d.). Soorten. Geraadpleegd op 17 december 2024 van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 17 december 2024 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 17 december 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. Geraadpleegd op 17 december 2024 van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>

Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. Geraadpleegd op 17 december 2024 van <https://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdierverseniging (z.d.) Zoogdiersoorten. Geraadpleegd op 17 december 2024 van <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>

Provinciale bronnen

www.overijssel.nl (NNB en beschermde gebieden in Overijssel)

www.overijssel.nl/thema's/natuur/groenloket

Bijlage 1 natuurwetgeving en doelen natura 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1-1-2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1-1-2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Bijlage 2 natuurwetgeving natuurnetwerk nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

Bijlage 3 omgevingswet

8.1.1 Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000- gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,

- f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

8.1.2 Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:

- a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
- b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.

2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

8.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;

- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
 - b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en

- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	2